

RESEARCH ARTICLE

Representing a Framework for Regulatory Impact Assessment of the Formulation of Cultural Policies

Amir Aazami^{1*}, Seyed Mohammad Moghimi², Abbas Nargesian³

1. PhD in Public Administration, Faculty of Public Administration and Organizational Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran

* Corresponding Author's Email: amiraaazami@ut.ac.ir

2. Professor of Public Administration, Faculty of Public Administration and Organizational Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran

Email: moghimi@ut.ac.ir

3. Associate Professor of Public Administration, Faculty of Public Administration and Organizational Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran

Email: anargesian@ut.ac.ir

 <https://doi.org/10.22059/jppolicy.2025.101188>

Received: 21 May 2024
Accepted: 31 October 2024

ABSTRACT

Today, the policy making process and especially the policy development stage follows precise characteristics and criteria so that what is developed can be successful in the implementation phase. In this regard, mere evaluating the implementation of the policy (ex post) did not work, and therefore, success in the correct evaluation of regulation can be achieved when the comprehensive and general process of evaluating the effects (positive and negative) of regulation is revealed in a combined form (ex ante and ex post). So, the main goal of this research will be to address the basic question of what components and stages should be included in the appropriate framework for evaluating the effects of regulation in the formulation of cultural policies. In this research, the research will be conducted from the interpretive paradigm, with an Inductive-Deductive approach, Multi-method quality and through the use of the Meta-synthesis and case study strategy. The required data will be collected from the literature review as well as the research environment and participants. According to the qualitative analysis using the theme analysis technique and 2020 MAXQDA software, the data collected were identified in 4 main themes including measures to prepare the space for using RIA, like the creation of a knowledge management network, steps and components of RIA implementation such as; Diagnosing, recognizing and defining the problem; Determining the audience, selecting the executive, reviewing the current situation, drawing the desired situation, reviewing the dimensions and effects of decisions, implementation and recommendations before that, and finally monitoring and evaluation; The results of establishing RIA for the organization, audience community and higher education and finally the main theme of institutionalizing RIA including internal and external factors in order to present the RIA framework with the help of process causality technique in formulating cultural policies.

Keywords: Regulatory Impact Assessment, Policy Formulation, Meta-Synthesis, Case Study, Casual Process Tracing.

Citation: Aazami, Amir; Moghimi, Seyed Mohammad; Nargesian, Abbas (2025). Representing a Framework for Regulatory Impact Assessment of the Formulation of Cultural Policies. *Iranian Journal of Public Policy*, 11 (1), 25-40.

DOI: <https://doi.org/10.22059/jppolicy.2025.101188>

Published by University of Tehran.

This Work Is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International \(CC BY-NC 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

مقاله پژوهشی

ارائه چارچوب ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری در تدوین خط‌مشی‌های فرهنگی

امیر اعظمی^{۱*}، سید محمد مقیمی^۲، عباس نرگسیان^۳

۱. دکتری مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت دولتی و علوم سازمانی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

* رایانامه نویسنده مسئول: amiraaazami@ut.ac.ir

۲. استاد مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت دولتی و علوم سازمانی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

رایانامه: moghimi@ut.ac.ir

۳. دانشیار مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت دولتی و علوم سازمانی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

رایانامه: anargesian@ut.ac.ir

doi <https://doi.org/10.22059/jppolicy.2025.101188>

تاریخ دریافت: ۱ خرداد ۱۴۰۳
تاریخ پذیرش: ۱۰ آبان ۱۴۰۳

چکیده

امروزه فرایند خط‌مشی‌گذاری و به‌ویژه مرحله تدوین خط‌مشی از ویژگی‌ها و ضوابط دقیقی تبعیت می‌کند تا در نهایت آنچه تدوین می‌گردد در مرحله اجرا نیز بتواند موفق باشد. در این ارتباط، صرفاً ارزیابی اجرای خط‌مشی (پسینی) کارساز نبوده و لذا موفقیت در ارزیابی صحیح تنظیم‌گری را زمانی می‌توان کسب نمود که فرایند جامع و کلی ارزیابی تأثیرات (مثبت و منفی) تنظیم‌گری به‌صورت ترکیبی (پیشینی و پسینی) نمایان شود. از همین رو، هدف اصلی این پژوهش، پرداختن به این پرسش خواهد بود که چارچوب مناسب ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری در تدوین خط‌مشی‌های فرهنگی باید دارای چه اجزا و مراحل باشد. در این پژوهش از پارادایم تفسیری، با رویکردی استقرایی-قیاسی، صبغه روش کیفی چند روشی و از طریق بهره‌گیری از استراتژی فراترکیب و مطالعه موردی به انجام پژوهش مبادرت خواهد شد. گردآوری داده‌های موردنیاز از مرور ادبیات و نیز محیط و مشارکت‌کنندگان پژوهش انجام خواهد شد. با توجه به تحلیل کیفی با بهره‌برداری از تکنیک تحلیل تم و نرم‌افزار MAXQDA ۲۰۲۰ داده‌های گردآوری شده در ۴ تم اصلی شامل اقدامات آماده‌سازی فضای استفاده از ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری از جمله ایجاد شبکه مدیریت دانش، مراحل و اجزای اجرای ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری همچون تشخیص، شناخت و تعریف مسئله؛ تعیین مخاطب، انتخاب مجری، بررسی وضعیت موجود، ترسیم وضعیت مطلوب، بررسی ابعاد و تأثیرات تصمیمات، اجرا و توصیه‌های قبل از آن و در نهایت نظارت و ارزیابی؛ نتایج استقرار ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری برای سازمان، جامعه مخاطبین و آموزش عالی و در نهایت تم اصلی نهادینه کردن آن شامل عوامل درونی و بیرونی در راستای ارائه این چارچوب با کمک تکنیک تعقیب علی فرایند در تدوین خط‌مشی‌های فرهنگی شناسایی شد.

واژگان کلیدی: ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری، تدوین خط‌مشی، مطالعه موردی، تعقیب علی فرایند.

استناد: امیر اعظمی، حسین؛ مقیمی، سید محمد؛ نرگسیان، عباس (۱۴۰۴). ارائه چارچوب ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری در تدوین خط‌مشی‌های فرهنگی. فصلنامه سیاستگذاری عمومی، ۱۱ (۱)، ۴۰-۲۵.

DOI: <https://doi.org/10.22059/jppolicy.2025.101188>

ناشر: دانشگاه تهران.

مقدمه

ارزیابی تأثیرات^۱ چند دهه قبل؛ به‌عنوان یک ابزار ممتاز پیش‌بینی توسط اتحادیه اروپا استفاده شد تا از طریق بررسی مشروعیت طرح‌های کمیسیون قبل از اجرا، تأثیرات مورد انتظار قانون‌گذاری جدید را شناسایی کند (Alemanno, 2011). این نوع از ارزیابی که در عملکرد ذاتاً سیاسی می‌باشد (Bice & Fischer, 2020)، در واقع یک فرایند به‌منظور شناسایی پیامدهای آتی یک اقدام جاری است که اطلاعات ارزشمندی را به تصمیم‌گیرندگان ارائه می‌دهد (Khan et al, 2024) که در محیط‌های فوق‌العاده پیچیده و عدم قطعیت عمل می‌کند (Bice & Fischer, 2020). به‌طور خاص‌تر، سیاست‌های IA را می‌توان به‌عنوان رویه‌های رسمی و مبتنی بر شواهد تعریف کرد که اثرات اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی سیاست عمومی را ارزیابی می‌کنند (Vliamos, 2024). یکی از انواع ارزیابی تأثیرات، ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری^۲ می‌باشد (Wiener & Ribeiro, 2016) که به تصمیم‌گیران کمک می‌کند تا از تصمیمات خود دفاع کنند؛ بنابراین پیاده‌سازی یک چارچوب RIA کارآمد ممکن است گام مهمی در تغییر خطمشی از «تنظیم‌زدایی» به «قانون‌گذاری بهتر یا هوشمندتر» سیستماتیک باشد. استفاده از RIA همچنین می‌تواند توسط تصمیم‌گیران به‌عنوان یک بخش کلیدی از اعمال مسئولیت حرفه‌ای آنها در تلاش برای کاهش تأثیر سوگیری‌ها و خطاهای رفتاری اجتناب‌ناپذیر آنها بر تحلیل و توصیه‌های خود تلقی شود که شامل مواردی همچون انطباق و تفکر گروهی، سوگیری اعتمادبه‌نفس بیش از حد و خوش‌بینی و سوگیری تأیید و استدلال با انگیزه می‌باشد. انگیزه‌های اجرای RIA در برخی کشورها ممکن است به‌طور صریح یا ضمنی، شامل تمایل به تحمیل نظم و انضباط بیشتر بر تنظیم‌کننده‌ها و آژانس‌های شبه مستقل با اختیارات تفویض شده برای تنظیم مقررات، افزایش پاسخگویی دموکراتیک دولت‌ها یا حتی تعصب علیه مقررات (یا به‌طور دقیق‌تر، تمایل به حداقل رساندن هزینه‌های انطباق برای تجارت) یا فقط فشار بین‌المللی باشد، لذا این سند بیشتر بر منطق سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد تمرکز خواهد کرد (OECD, 2020). دانش در خط‌مشی‌گذاری در مرکز و قلب دولت جای دارد و کاربران اصلی یافته‌های RIA که نهادهای اداری هستند انتظار می‌رود از دانش ایجاد شده از RIA در توسعه بیشتر خطمشی استفاده کنند؛ البته RIAهای عمیق باعث استفاده قابل توجه از دانش در تصمیم‌گیری می‌شود (Rissi & Sager, 2013). در نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری^۳ در دانشگاه‌ها نیز مسئله تدوین خطمشی همواره مورد بحث و چالش بوده است؛ هرچند در سال‌های اخیر مجموعه تلاش‌هایی در سازمان فرهنگی برای بهبود و ارتقای فرایند ارزیابی موارد مربوط به تنظیم‌گری صورت گرفته است؛ ولی به دلیل مطالبات مکرر و مؤکد مقام معظم رهبری از متولیان فعال در محیط‌های دانشگاهی سراسر کشور در حوزه انجام فعالیت‌های منبعث از خطمشی‌های فرهنگی از یک‌سو و تغییر و تحولات گسترده نسل جدید دانشگاهیان از سوی دیگر بر اهمیت موضوع افزوده است. از این‌رو، اهمیت روزافزون و نقش برجسته خطمشی‌های بیان‌شده به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های مهم در دانشگاه‌های کشور از جنبه‌های مختلف در طی سالیان گذشته بیش‌ازپیش نمایان شده است. از سوی دیگر، به دنبال فرایندهای تحلیلی بسیار پیچیده و تخصصی نیستیم که انتقال آن‌ها به تصمیم‌گیران، تنظیم‌گران و ذی‌نفعان سخت می‌باشد؛ بلکه به دنبال چارچوبی علمی و درعین‌حال؛ قابل‌درک در محیط بومی برای رسیدن به تنظیم‌گری بهتر هستیم. با توجه به مطالب فوق، در این پژوهش به این پرسش اساسی خواهیم پرداخت که چارچوب مناسب برای ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری در تدوین خطمشی‌های فرهنگی در سازمان فرهنگی در دانشگاه‌ها چگونه می‌باشد؟

1. Impact Assessment (IA)

2. Regulatory Impact Assessment (RIA)

۳. به‌منظور اختصارنویسی، من‌بعد از عبارت «سازمان فرهنگی» استفاده خواهد شد.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

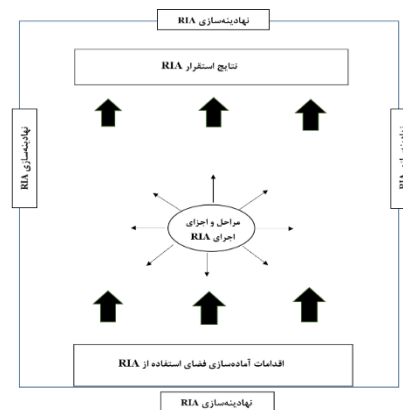
دهه سوم قرن بیست و یکم، یکی از نقاط عطف برای ارزیابی تأثیر (IA) خواهد بود. از زمانی که ارزیابی تأثیرات (IA) برای اولین بار در سال ۱۹۷۰ از طریق قانون سیاست ملی محیط زیست ایالات متحده تصویب شد، راه طولانی را طی کرده (Bice & Fischer, 2020) و به مرور تکامل یافته تا به بلوغ فعلی رسیده، اما فلسفه غالب آن تغییر چندانی نکرده است (Partidario, 2020). ارزیابی تأثیرات (IA) انواعی دارد که همه این ابزارها یک ویژگی اصلی و مشابه دارند و آن، استفاده از اطلاعات و تجزیه و تحلیل برای بهبود تصمیم‌گیری در مورد آینده می‌باشد (Wiener & Ribeiro, 2016). از جمله این انواع می‌توان به ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری (RIA)، ارزیابی اثرات زیست‌محیطی (EIA)، ارزیابی زیست‌محیطی استراتژیک (SEA)، ارزیابی اثرات اجتماعی (SIA)، ارزیابی تأثیر سلامت و انواع دیگر اشاره داشت. ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری، یک ابزار ارزیابی برای ارائه شواهدی است که بر تصمیمات تنظیم‌گری اعمال می‌شود که به‌عنوان یکی از اجزای اصلی مدل «تنظیم‌گری هوشمند» دیده می‌شود (Alisherovna, 2023) و از آن برای بهبود کیفیت خط‌مشی و ارزیابی تأثیر خود خط‌مشی بهره‌برداری می‌کنند. RIA برای بهبود کارایی، اثربخشی، شفافیت و مسئولیت‌پذیری در تصمیم‌گیری ضروری است. عدم وجود یک RIA می‌تواند منجر به غیرپاسخگویی، غیرشفاف و متناقض شود، حتی اگر RIA به‌تنهایی برای استفاده به‌عنوان مبنایی برای تصمیم‌گیری کافی نباشد (Sugi, 2023). از ویژگی‌های کلیدی RIA این است که با سوق دادن تنظیم‌کننده‌ها به سمت تفکر مشورتی برای نادیده گرفتن قضاوت‌های شهودی، اشتباهات در استدلال را تصحیح می‌کند (Drummond & Radaelli, 2024). برخی از پژوهش‌ها و مطالعات خارجی صورت گرفته در خصوص موضوع پژوهش حاضر (Carvalho, Rondon & Marques, 2020; Pankovski, 2021; Naumoska & Rizankoska, 2020; Turgel, Panzabekova & Symaniuk, 2020; Forbici & Lovitt, 2018; Carvalho, Marques & Netto, 2017; Dvorak, 2015; Brzęk, 2014) در جدول یک آمده است. مشابه عنوان موضوعی مدنظر در ادبیات داخلی و خارجی، تعداد اندکی کار پژوهشی انجام شده و سایر پژوهش‌های صورت گرفته یا دارای ارتباط غیرمستقیم بوده و یا به‌صورت مروری و توصیفی بوده‌اند و نه فعالیت پژوهشی. در جدول یک عناوین و نویسندگان برخی از پژوهش‌های داخلی و خارجی که ارتباط بیشتری با موضوع پژوهش حاضر دارا هستند؛ ذکر شده است.

جدول ۱. عناوین ادبیات تجربی داخلی و خارجی

نام محقق و سال انتشار	عنوان پژوهش
امامی میدی، آزادانی، (۱۳۹۹)	پیشنهادهایی برای تعبیه ارزیابی سیاست‌ها، قوانین و مقررات در فرایند تصمیم‌گیری.
مرکز مالگیری (۱۳۹۲)	نسبت ارزیابی تأثیرات و ارزیابی اجرای قانون؛ بررسی موردی گزارش‌های مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در دوره هشتم
کریمی، چشمی و چشمی (۱۳۹۵)	بررسی تأثیر کیفیت مقررات‌گذاری بر توسعه صنعت بیمه
نوموسکا و ریزنکوسکا (۲۰۲۰)	نقش سازمان‌های جامعه مدنی در فرایندهای خط‌مشی‌گذاری در مقدونیه شمالی
ترجل و همکاران (۲۰۲۰)	چیدمان نظام‌های ملی ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری: تجربه روسیه، قزاقستان و ازبکستان
فوربسی و لوبیت (۲۰۱۸)	ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری و مشاوره‌های عمومی: مدل‌های تطبیقی، درس‌های آموخته‌شده و توصیه‌هایی برای کشور بلاروس
کاروالهو و همکاران (۲۰۱۷)	ارزیابی تأثیر نظارتی (RIA): از تازه‌ترین دستاوردها تا الگوی مفهومی و چارچوبی

در بررسی ادبیات و پیشینه پژوهش، ردپای شرایط محیطی، فرهنگی و زمینه‌ای قابل تأمل بود. ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری در کشورهای مختلف و به‌تناسب شرایط محیطی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و غیره در جریان می‌باشد و از این رو نمی‌توان با تقلید و کپی‌برداری از کشورهای دیگر در این عرصه از ارزیابی موفق بود. برای استفاده بهینه و مطلوب از مزایای RIA، هر کشوری می‌بایست بر اساس زمینه و بستر تنظیم‌گری خویش و در تناسب با چرخه تصمیم‌گیری و خط‌مشی‌گذاری مراکز تصمیم‌ساز، نسبت به ارائه چارچوب ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری به‌صورت بومی‌سازی شده اقدام نماید؛ انباشت قوانین و مقررات، عدم وجود تنقیح قوانین و مواردی از این قبیل، مسئله تنظیم‌گری در این حوزه را بغرنج‌تر نموده است. از این رو، این نوع از ارزیابی در حوزه فرهنگی و مذهبی در بستر دانشگاه‌های کشور باید به‌گونه‌ای طراحی و تدوین گردد که برای متولیان ذی‌صلاح قابلیت بهره‌برداری را داشته باشد.

پیش‌شرط اجرای خوب و مناسب یک خط‌مشی، الزاماً انجام محاسبه‌های دقیق نبوده و بلکه ارزیابی پرسش‌گرانه (در خصوص شناسایی تأثیرات پیشینی و پسینی مثبت و منفی) منتج به تدوین آن بر اساس اصول و منطق علمی هست. در واقع این فرایند تدوین خط‌مشی است که به‌نوعی تعیین‌کننده شرایط برای اجرای خط‌مشی هست. تدوین خط‌مشی نیز علی‌رغم اینکه در مراحل علمی خود دارای فرایندهای مشخص و علمی است، لذا در عرصه عملیاتی شدن می‌بایست با شرایط بومی کشور نیز توان سازگاری را داشته باشد تا بعد از اتمام تدوین، به‌صورت بالقوه توان اجرایی شدن را دارا باشد؛ بنابراین، در این پژوهش قصد داریم چارچوب مناسب و بومی‌سازی شده RIA در تدوین خط‌مشی‌های فرهنگی در سازمان فرهنگی ارائه دهیم و در چارچوب حاضر به دنبال این هستیم که اول از همه برای اینکه این چارچوب در سازمان مورد استفاده قرار گیرد چه بستری باید برای آن آماده کنیم؛ چون مهم‌تر از مراحل اجرایی، آماده‌سازی مقدمات اجرایی شدن آن هست و در ادامه، خود RIA برای اینکه اجرایی شود باید چه مرحله‌ای را طی کنیم و انجام RIA در سازمان چه دستاوردهایی را خواهد داشت و در نهایت اینکه چه اقدامی انجام دهیم تا در سازمان، استفاده از RIA نهادینه گردد و به‌صورت مستمر از مزایای به‌کارگیری آن بهره‌برداری گردد؛ لذا با توجه به مباحث مطرح شده، چارچوب نظری پژوهش در شکل ۱ به نمایش گذاشته شده است.

شکل ۱. چارچوب نظری.

روش‌شناسی پژوهش

با استناد به لایه‌های پیاپی پژوهش ساندرز، در این پژوهش از پارادایم تفسیری، با رویکردی استقرایی-قیاسی، صبغه کیفی چندروشی با استفاده از استراتژی فراترکیب و مطالعه موردی انجام خواهد گرفت. مطالعه موردی، پژوهشی عمیق و پویا در مورد یک موضوع یا پدیده در تعامل با محیط واقعی آن بر اساس منابع داده‌های متنوعی هست (Rashi et al., 2019; Takahashi & Araujo, 2019; Verleye, 2019; Harrison, Birks, Franklin & Mills, 2017; Eisenhardt & Graebner, 2007). این روش برای پی‌بردن به علت و معلول، به‌ویژه در پژوهش‌های پیچیده سازمان و اجتماعات و یافتن متغیرهایی برای بررسی تأثیرات، مفید بوده و با راهکارهای تطبیق‌الگویی اطلاعات متعددی را به یک گزاره تئوری ربط می‌دهند (ریحانی و همکاران، ۱۴۰۱). مطالعه مقایسه بین استراتژی‌های مختلف کیفی در منابع مختلف (Gehman et al., 2018)، بررسی انواع اصلی طراحی برای مطالعات موردی (Yin, 2018: 96) و نیز لحاظ نمودن هدف و مورد مطالعه پژوهش، در نهایت استراتژی بخش کیفی پژوهش حاضر مطالعه موردی - تک موردی و کل‌نگر - انتخاب شد. با بهره‌گیری ترکیبی از دیدگاه‌های متنوع روش‌شناسان پژوهش در خصوص طراحی و اجرای مطالعه موردی به استفاده بهینه و بهره‌گیری بیشتر از خدمات مطالعه موردی منجر شود (Yazan, 2015)؛ لذا به فراخور موضوع پژوهش حاضر، از ترکیبی اقتباس یافته از گام‌ها و مراحل مطرح‌شده توسط مری‌ام، استیک و بین رابرت (Merriam, 1998; Stake, 1995 & Yin, 2018) استفاده خواهد شد که در زیر نام‌برده شده است.

گام یک، سؤالات پژوهش: چارچوب مناسب ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری در تدوین خط‌مشی‌های فرهنگی در سازمان فرهنگی چگونه هست؟

• سؤال فرعی ۱: عناصر و اجزا مقدمات اجرایی کردن ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری که در چارچوب ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری بایستی لحاظ شوند، کدام‌اند؟

• سؤال فرعی ۲: مراحل و اجزای اجرایی کردن چارچوب بومی‌سازی شده ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری که در چارچوب ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری بایستی لحاظ شوند، کدام‌اند؟

• سؤال فرعی ۳: اجرایی کردن چارچوب بومی‌سازی شده ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری در سازمان چه دستاوردهایی را خواهد داشت؟

• سؤال فرعی ۴: نهادینه‌سازی چارچوب بومی‌سازی شده ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری در سازمان با چه مکانیزم‌هایی انجام می‌گردد؟ گام دوم، انتخاب مورد: در این پژوهش مورد مطالعه پژوهشگر فرایند تدوین خط‌مشی‌های فرهنگی در سازمان فرهنگی که مطالعه موردی از نوع تک موردی و کل‌نگر می‌باشد.

گام سوم: مرور ادبیات به‌عنوان یکی از منابع اطلاعاتی و سایر ابزار جمع‌آوری اطلاعات: منابع مختلفی به‌منظور جمع‌آوری اطلاعات در استراتژی مطالعه موردی وجود دارد (Yin, 2018, p.56) که در این پژوهش از روش‌های فراترکیب، مستندات، اسناد بایگانی، مشاهده مشارکتی و مصاحبه استفاده شده است. در مرحله مصاحبه از ذی‌نفعان از جمله خط‌مشی‌گذاران، تصمیم‌سازان، تصمیم‌گیران، اعضای کلیدی و راهبردی، حلقه مشاورین و سایر متخصصان گذشته و فعلی سازمان فرهنگی در صف و ستاد کمک گرفته شده است. انتخاب مصاحبه‌شوندگان که در بخش پژوهش کیفی مشارکت‌کنندگان یا مطلعین نامیده می‌شوند (Saunders et al., 2019: 180) بر اساس ترکیبی از روش‌های نمونه‌گیری هدفمند (از نوع قضاوتی) (Sekaran & bougie, 2016: 248) و نمونه‌گیری اختیاری (از نوع گلوله‌برفی) (Saunders et al., 2019: 323-324) به تعداد ۳۰ مصاحبه پرداخته شده است^۱ و پروتکل مصاحبه به صورت زیر طراحی شده است.

۱- به نظر شما قبل از شروع فرایند تصمیم‌گیری در مرحله تدوین خط‌مشی‌های فرهنگی، برای آماده‌سازی فضای تصمیم‌گیری به‌منظور ارتقای کیفیت تصمیمات در سازمان فرهنگی؛ چه اقدامات و مواردی از قبیل به‌کارگیری فنون و تکنیک‌ها انجام می‌گیرد (بهتر است انجام گیرد)؟

۱-۱- با توجه به تجربیات خویش، چه موانع احتمالی در مقابل آماده‌سازی فضای تصمیم‌گیری در مرحله تدوین خط‌مشی‌های فرهنگی وجود دارد؟ (می‌تواند به وجود آید).^۲

۱-۲- چه راهکارهایی برای رفع این موانع احتمالی پیشنهاد می‌دهید؟

۲- برای تصمیم‌گیری در مرحله تدوین خط‌مشی‌های فرهنگی در سازمان فرهنگی چه مرحله‌ای طی می‌شود؟ (بهتر است طی شود).

۲-۱- مراحل به کار برده شده برای تصمیم‌گیری در مرحله تدوین خط‌مشی‌های فرهنگی در سازمان فرهنگی از چه فعالیت‌هایی تشکیل شده است؟ (بهتر است تشکیل شود).

۳- به نظر شما اگر موارد بیان شده در خصوص تصمیم‌گیری در مرحله تدوین خط‌مشی‌های فرهنگی رعایت شود، چه دستاوردهایی خواهیم داشت؟

۱. پژوهشگر در مصاحبه شماره ۲۴ علنا به مقوله جدیدی دست نیافت و نقطه اشباع نظری حاصل شد؛ اما به منظور اطمینان بیشتر و نیز اهتمام پژوهشگر بر از قلم نیفتادن اطلاعات مفید و کاربردی، مصاحبه‌ها تا عدد ۳۰ ادامه پیدا کرد.

۲. هدف از این سوال و سوال ۱-۲، پرسیدن از یک بعد دیگر و رسیدن به کدهای بیشتر در زمینه اقدامات آماده‌سازی فضای تصمیم‌گیری در مرحله تدوین خط‌مشی‌های فرهنگی می‌باشد که اگر نکته‌ای جا مانده باشد با پرسیدن سوال به یک نحو دیگر به آن برسیم.

۴- از آنجا که قرار است خروجی این پژوهش در مسیر بهبود مستمر تصمیم‌گیری در مرحله تدوین خط‌مشی‌های فرهنگی در سازمان فرهنگی کمک‌کننده باشد، لذا برای نهادینه‌کردن این چارچوب مستخرج از پژوهش حاضر، چه اقداماتی می‌بایست صورت پذیرد؟

گام پنجم، انتخاب روش تحلیل داده‌ها: از بین روش‌های مطرح تحلیل در مطالعه موردی یعنی تحلیل میزان تجانس، تحلیل کوواریانس و تعقیب فرایند علی (Beach and Pedrsen, 2019)، روش تعقیب فرایند علی یک روش درون موردی برای تجزیه و تحلیل در روش مطالعه موردی می‌باشد که بر فرایندها متمرکز می‌شود که علل و اثرات را در موارد خاص به هم مرتبط می‌کند (Blatter, & Haverland, 2014). روش تعقیب فرایند علی ظرفیت قابل‌توجهی را برای پرداختن به برخی از سؤالات اصلی پژوهشی که زمینه مطالعات سیاستی را دارند، ارائه می‌دهد (Kai, & Baker, 2015: 2). در پژوهش حاضر، در سؤال به دنبال یافتن یک سری علت‌هایی هستیم که می‌بایست باشند تا معلول ما (مراحل و اجزای اجرای RIA) محقق شود و از طرفی خود این مراحل RIA نیز بایستی علتی باشند برای به‌وجود آمدن دستاوردهای پیاده‌سازی RIA در سازمان؛ بنابراین در این چارچوب در حقیقت ما با بهره‌گیری از منابع مختلف به دنبال یک تعقیب فرایند علی هستیم.

گام ششم، تدوین گزارش: در این مرحله نیز پس از تدوین گزارش و بررسی‌های انجام شده چارچوب نهایی که از بررسی و تحلیل همه اطلاعات به‌دست آمده از روش‌های ذکر شده با بهره‌برداری از روش تعقیب علی به چارچوب نهایی که هدف اصلی پژوهش نیز بود، دست پیدا کردیم.

برای بررسی «اعتمادپذیری/قابلیت اعتماد»، از مدل گوبا و لینکلن (۱۹۸۵) استفاده شده است (Connelly, 2016). در پژوهش حاضر به منظور بررسی Credibility در ابتدا ورودی‌های تحقیق یا به عبارتی انتخاب مشارکت‌کنندگان با حساسیت خاصی و با روش ترکیبی از روش‌های نمونه‌گیری قضاوتی و نمونه‌گیری گلوله‌برفی انتخاب شد و سپس بعد از انجام مصاحبه و پیاده‌سازی مصاحبه‌ها، متن پیاده شده در اختیار مصاحبه‌شوندگان و نیز کدگذاری در اختیار اساتید قرار گرفته است و برای تأیید Dependability در تمامی مراحل انجام پژوهش به صورت کامل تشریح شده است و به منظور تأییدپذیری از منابع مختلفی استفاده کردیم و در نهایت به منظور بررسی انتقال‌پذیری در پژوهش حاضر محیط پژوهش و مشارکت‌کنندگان پژوهش در روش‌های مورد استفاده تشریح شده است.

یافته‌های پژوهش

این بخش برای پاسخ نهایی به پرسش‌های پژوهش، در ۲ فاز تحلیل داده‌ها با روش‌های متنوع و تحلیل با استفاده از تحلیل تم و فرایند تعقیب علی و ارائه چارچوب تنظیم شده است که در ابتدا با بهره‌گیری از تکنیک تحلیل تم و نرم‌افزار MAXQDA ۲۰۲۰ مقوله‌ها استخراج شده اند که در جدول ۲ و شکل‌های ۲ تا ۵ گزارش شده است.

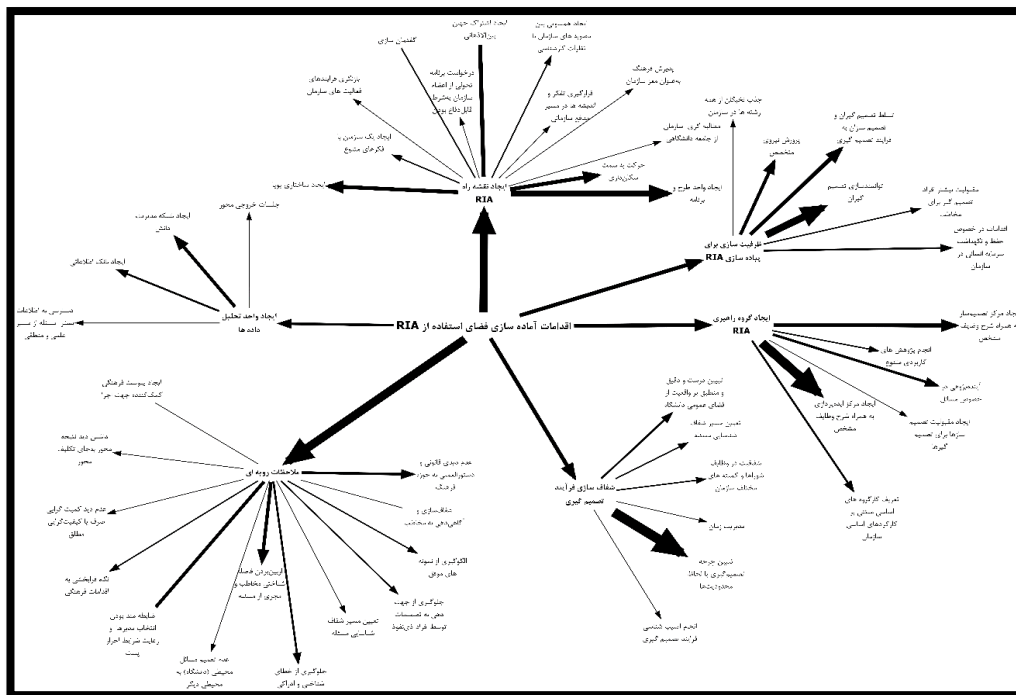
جدول ۲. تم‌ها و مقوله‌های استخراجی

تم اصلی	تم فرعی	مقوله
اقدامات آماده‌سازی فضای استفاده از RIA	ایجاد نقشه راه RIA	ایجاد یک سازمان با فکرهای متنوع
		گفتمان‌سازی
		پذیرش فرهنگ به‌عنوان مغز سازمان
		ایجاد اشتراک جهان بین‌الذهانی
		ایجاد هم‌سویی بین مصوبه‌های سازمان با نظرات کارشناسی
		حرکت به سمت سکندری
		مطالبه‌گری سازمان از جامعه دانشگاهی
		قرارگیری تفکر و اندیشه‌ها در مسیر منافع سازمانی
		ایجاد ساختاری پویا
		ایجاد واحد طرح و برنامه

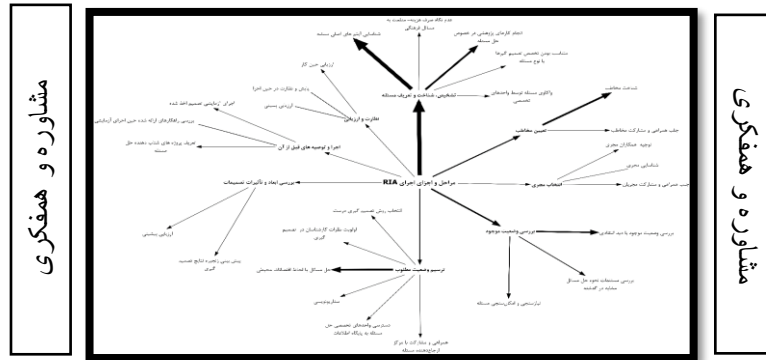
تم اصلی	تم فرعی	مقوله
	ظرفیت‌سازی برای پیاده‌سازی RIA	درخواست برنامه تحولی از اعضاء سازمان به شرط قابل‌دفاع بودن
		بازنگری فرایندهای فعالیت‌های سازمان
		تسلط تصمیم‌گیران و تصمیم‌سازان به فرایند تصمیم‌گیری
		توانمندسازی تصمیم‌گیران
		مقبولیت بیشتر افراد تصمیم‌گیر برای مخاطب
		پرورش نیروی متخصص
		جذب نخبگان از همه رشته‌ها در سازمان
	ایجاد گروه راهبری RIA	اقدامات در خصوص حفظ و نگهداشت سرمایه انسانی در سازمان
		ایجاد مرکز تصمیم‌ساز به همراه شرح وظایف مشخص
		تعریف کارگروه‌های اساسی مبتنی بر کارکردهای اساسی سازمان
		ایجاد مرکز ایده‌پردازی به همراه شرح وظایف مشخص
		ایجاد مقبولیت تصمیم‌سازها برای تصمیم‌گیرها
	شفاف‌سازی فرایند تصمیم‌گیری	انجام پژوهش‌های کاربردی
		آینده‌پژوهی در خصوص مسائل
		تبیین چرخه تصمیم‌گیری با لحاظ محدودیت‌ها
		انجام آسیب‌شناسی فرایند تصمیم‌گیری
		مدیریت زمان
	ملاحظات رویه‌ای	تبیین درست و دقیق و منطبق بر واقعیت از فضای عمومی دانشگاه
		شفافیت در وظایف شوراها و کمیته‌های مختلف سازمان
		تعیین مسیر شفاف شناسایی مسئله
		جلوگیری از خطای شناختی و ادراکی
		شفاف‌سازی و آگاهی‌دهی به مخاطب
		نگاه فرابخشی به اقدامات فرهنگی
		ضابطه‌مند بودن انتخاب مدیران و رعایت شرایط احراز پست
		ایجاد پیوست فرهنگی کمک‌کننده جهت اجرا
		از بین بردن فاصله شناختی مخاطب و مجری از مسئله
		عدم دید قانونی و دستورالعملی به حوزه فرهنگ
		جلوگیری از جهت‌دهی به تصمیمات توسط افراد ذی‌نفوذ
		عدم تعمیم مسائل محیطی (دانشگاهی) به محیطی دیگر
		داشتن دید نتیجه‌محور به جای تکلیف‌محور
	ایجاد واحد تحلیل داده‌ها	عدم دید کمیت‌گرایی صرف یا کیفیت‌گرایی مطلق
		ایجاد بانک اطلاعاتی
		جلسات خروجی‌محور
		دسترسی به اطلاعات بستر مسئله از مسیر علمی و منطقی
	مراحل و اجزای اجرای RIA	ایجاد شبکه مدیریت دانش
		شناسایی حوزه‌های اصلی مسئله
		عدم نگاه صرف هزینه-منفعت به مسائل فرهنگی
		انجام کارهای پژوهشی در خصوص حل مسئله
		متناسب بودن تخصص تصمیم‌گیرها با نوع مسئله
		واکاوی مسئله توسط واحدهای تخصصی
		جلب همراهی و مشارکت مخاطب
		شناسایی مخاطب
تعیین مخاطب		
توجه همکاران مجری		
شناسایی مجری		
جلب همراهی و مشارکت مجریان		
بررسی وضعیت موجود با دید انتقادی		
بررسی وضعیت موجود		

تم اصلی	تم فرعی	مقوله
	ترسیم وضعیت مطلوب	بررسی مستندات نحوه حل مسائل مشابه در گذشته
		نیازسنجی و امکان‌سنجی مسئله
		انتخاب روش تصمیم‌گیری درست
		اولویت نظرات کارشناسان در تصمیم‌گیری
		سناریونویسی
		حل مسائل با لحاظ اقتضانات محیطی
		دسترسی واحدهای تخصصی حل مسئله به پایگاه اطلاعات
		همراهی و مشارکت با مرکز ارجاع‌دهنده مسئله
	بررسی ابعاد و تأثیرات تصمیمات	ارزیابی پیشینی
		پیش‌بینی زنجیره نتایج تصمیم‌گیری
	اجرا و توصیه‌های قبل از آن	اجرای آزمایشی تصمیم اخذ شده
		تعریف پروژه‌های شتاب‌دهنده حل مسئله
		بررسی راهکارهای ارائه شده حین اجرای آزمایشی
	نظارت و ارزیابی	ارزیابی حین کار
		پایش و نظارت در حین اجرا
		ارزیابی پسینی
نتایج استقرار RIA	نتایج استقرار RIA برای سازمان	افزایش تعهد شغلی
		کاهش ترک خدمت
		افزایش رفتار شهروندی سازمان
		استفاده بهینه از بودجه مصرف شده
		هدف‌محور بودن پژوهش‌ها
		حق اظهارنظر برای افراد و ایجاد حس ارزشمندی در افراد
		افزایش روحیه کار تیمی
		افزایش اعتمادسازمانی
		ازبین‌رفتن تنبلی در سازمان
		متعالی‌شدن سازمان
		کاهش اعمال سلیقه فردی در فرایندهای تصمیم‌گیری
		ارتقای تصمیم‌گیری
		بهبود سیستم انگیزشی کارکنان
		اصلاح روندهای کاری
		عدم‌نامیدی و سرخوردگی در کارکنان
		محقق‌شدن مأموریت اصلی سازمان
		رشد و ارتقای افراد درگیر در حل مسئله
		ایجاد مشروعیت بیشتر برای سازمان
	نتایج استقرار RIA برای جامعه مخاطبین	توسعه مخاطب
		جذب همه اقشار در کارهای فرهنگی
		جلوگیری از آسیب‌دیدن دانشجو و استاد
	نتایج استقرار RIA برای نظام آموزش عالی	مقبولیت بیشتر سازمان در بین مخاطبین
		متعالی‌شدن دانشگاه
		بازشدن گره‌های فرهنگی
		اعتلای معارف اسلامی
		مؤثربودن در مسیر انقلاب اسلامی
		تربیت دانشجوی تراز انقلاب اسلامی
عوامل درونی نهادینه‌سازی RIA	اتصال نتیجه ارزیابی به تصمیم‌گیری	
	اصلاح فرهنگ‌سازمانی	
	اصلاح فرایندها و ساختارها	
	توجه ویژه به نیروی انسانی شاغل در سازمان	
	همراهی مجموعه مدیران ارشد با استقرار RIA	

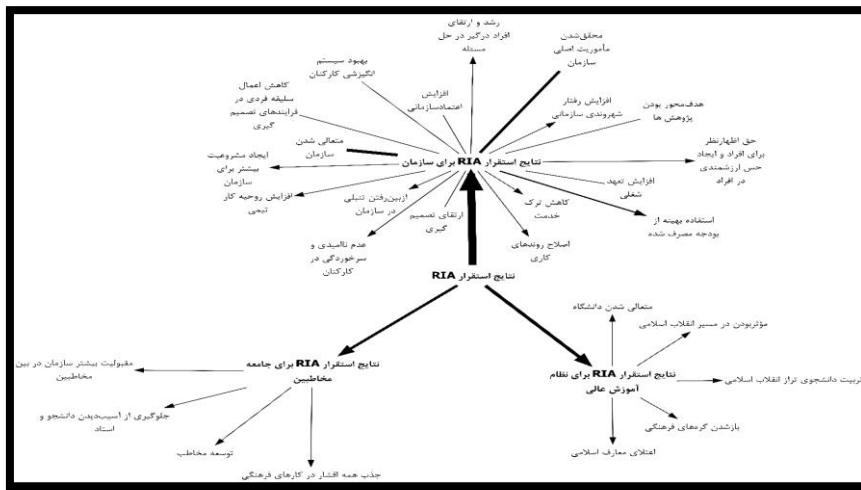
تم اصلی	تم فرعی	مقوله
		بومی کردن نتیجه به‌دست‌آمده جهت اجرا
		همراهی رئیس سازمان با وجود ابزاری مثل RIA
		اجرای دقیق مراحل RIA در تصمیم‌گیری‌ها
		گفتگو و توجیه کردن مدیران برای به‌کارگیری RIA
		به‌رسمیت‌شناختن ساختار تصمیم‌گیری
		اجرای موفق RIA به‌صورت مستمر
		خروجی محور بودن مسائل حل شده به کمک RIA
	تیم فرعی	ایجاد اعتماد در بین مجریان (داخلی و خارجی) نسبت به RIA
	عوامل بیرونی نهادینه‌سازی RIA	مشارکت مخاطبین و ذی‌نفعان داخلی و بیرونی
		ضمانت اجرایی (بلندمدت) تصمیم‌های گرفته‌شده

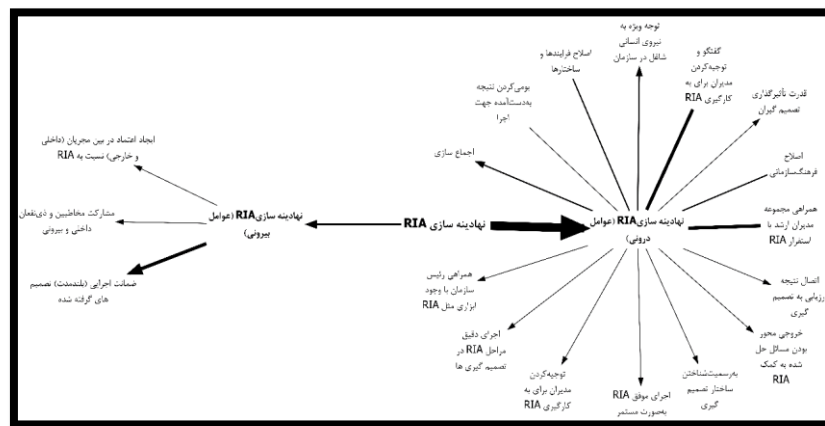
شکل ۲. تم اصلی اقدامات آماده‌سازی فضای استفاده از RIA.

شکل ۳. مقوله‌های تم مراحل و اجزای اجرای RIA.

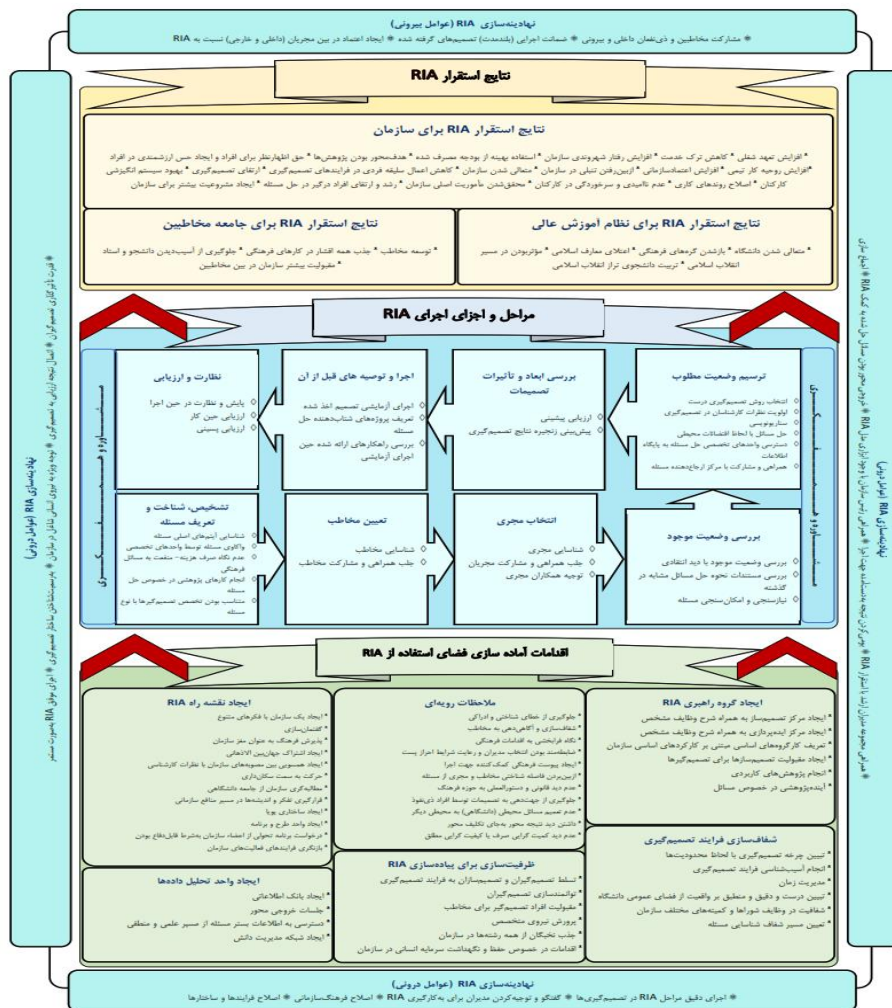

شکل ۴. تم اصلی نتایج استقرار RIA.

شکل ۵. مقوله‌های تم نهادینه‌سازی RIA.

و در نهایت با بهره‌گیری از روش تعقیب فرایند علی و داده‌های مستخرج از منابع مختلف ادبیات، مشاهده، مستندات و مصاحبه در نهایت به چارچوب زیر رسیدیم.

شکل ۶ چارچوب استخراجی از پژوهش.

بحث

در بطن سؤال اول تحت این عنوان که «عناصر و اجزا مقدمات اجرایی کردن ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری که در چارچوب ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری بایستی لحاظ شوند، کدام‌اند؟»، نتایج تحلیل یافته‌ها، حاکی از این است که در یک سازمان فرهنگی - ارزشی، الزاماتی از قبیل "ایجاد نقشه راه RIA"، "ظرفیت‌سازی برای پیاده‌سازی چارچوب ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری"، "ایجاد گروه راهبردی RIA"، "شفاف‌سازی فرآیند تصمیم‌گیری"، "ملاحظات رویه‌ای" و در نهایت "ایجاد واحد تحلیل داده‌ها" مورد نیاز می‌باشد. شایان‌ذکر است که پشتیبان نظری در حوزه سؤال اول پژوهشی، مطرح‌شدن بحث تحلیل هزینه و منفعت با تحلیل سیستم، تحقیق در عملیات و تحلیل سیاست در دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ در این حوزه بوده (Capone & Williams, 2011) و همان‌طور که قبلاً نیز به دلیل اثبات پشتوانه نظری موضوع پژوهش حاضر تشریح شد، خط‌مشی‌گذاران بایستی اطلاعات عمیق را برای پشتیبانی از تصمیم‌گیری خود به شیوه‌ای مقرون‌به‌صرفه و درعین‌حال دقیق مورد بررسی و بهره‌برداری قرار دهند که این سبک‌کاری را به‌عنوان طراحی خط‌مشی مبتنی بر شواهد نیز نام‌گذاری می‌کنند (Desouza & Yuan, 2013). به عبارتی یک فرآیند خط‌مشی‌گذاری باید شامل تجزیه و تحلیل اطلاعات و مبتنی بر شواهد باشد که از تصمیمات خط‌مشی صحیح پشتیبانی کند. یک

خطمشی صحیح می‌تواند طراحی و راه‌اندازی شود (Chun et al, 2023) و خطمشی‌گذاری مبتنی بر شواهد که یک اصل کاملاً شناخته شده و پذیرفته شده در خطمشی‌گذاری‌ها است، پشتوانه نظری این پژوهش به‌خصوص این سؤال (OCED, 2020) می‌باشد. در پژوهش‌های قبلی نیز در پژوهش Shapiro & Morrall (2016) و Jacobs (2004) به "بهره‌گیری از افراد خبره" اشاره شده که در این پژوهش نیز تحت عنوان "ایجاد مرکز تصمیم‌ساز به همراه شرح وظایف مشخص و "ایجاد مرکز ایده‌پردازی به همراه شرح وظایف مشخص" بدان‌ها پرداخته شده است و در پژوهش Kirkpatrick & Parker (2004)، Jacobs (2009)، Adelle et al (2015)، Staronova et al (2017)، Hansson & Nerhagen (2019) به "آموزش" اشاره شده که در این پژوهش نیز تحت عناوینی همچون "توانمندسازی تصمیم‌گیران"، "متناسب بودن تخصص تصمیم‌گیرها با نوع مسئله" و در نهایت "اصلاح فرهنگ سازمانی" بدان‌ها پرداخته شده است. در پژوهش‌های Jacobs (2004)، Ellig & Fike (2016) به "گفتمان‌سازی مدیریت دانش" اشاره شده که در این پژوهش نیز تحت عنوان "ایجاد شبکه مدیریت دانش" بدان‌ها پرداخته شده است؛ شایان‌ذکر است که مدیریت دانش به‌عنوان عامل استراتژیک در تسخیر و سازمان‌دادن دانش بهره‌بردار می‌گردد و یک قدرت مهم در سازمان برای توسعه تخصص‌ها می‌باشد؛ و نهایت این‌که در پژوهش Kai & Feindt (2015) به "بینش‌های رفتاری" اشاره شده که در این پژوهش نیز ذیل "توانمندسازی تصمیم‌گیران" به مقوله تقویت بینش‌های رفتاری تصمیم‌گیران پرداخته شده است. ذکر این نکته لازم است که در پژوهش حاضر برخلاف ادبیات تجربی، الزامات تنها به این شکل کلی ذکر نشده؛ بلکه الزامات به‌صورت جزئی و به همراه اجزای مرتبط آورده شده است. مراحل و اجزای اجرایی کردن چارچوب بومی‌سازی شده ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری که در چارچوب ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری بایستی لحاظ شوند، کدام‌اند؟ هدف از طرح این سوال رسیدن به مرحله‌ای است که برای اجرایی کردن RIA می‌بایست طی شوند و نیز این‌که در درون این مراحل چه زیر مراحل و اجزایی باید لحاظ شوند. تحلیل نتایج به‌دست‌آمده نشان داد در سازمان فرهنگی-ارزشی مراحل همچون ۱: تشخیص، شناخت و تعریف مسئله؛ ۲: تعیین مخاطب؛ ۳: انتخاب مجری؛ ۴: بررسی وضعیت موجود؛ ۵: ترسیم وضعیت مطلوب؛ ۶: بررسی ابعاد و تأثیرات تصمیمات، اجرا و توصیه‌های قبل از آن و در نهایت ۷: نظارت و ارزیابی در بطن چارچوب استخراجی وجود خواهد داشت. البته ذکر این نکته لازم است که در همه مراحل فوق‌الذکر، بایستی از مقوله "مشاوره و هم‌فکری" افراد خبره و ذی‌نفوذ در مسئله نیز بهره برد. در واقع یکی از اجزا مهم و مستمر در اجرای چارچوب RIA همانا مشاوره و هم‌فکری می‌باشد. از آنجایی که مشورت‌گرفتن و هم‌فکری داشتن می‌بایست در تمامی مراحل، اجزا و اقدامات در حین اجرای چارچوب ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری در سازمان جاری و ساری باشد، لذا به‌عنوان یک مرحله مجزا در نظر گرفته نشده و بهتر است در تمامی مراحل و زیر مراحل از آن بهره برد. این مشاوره و هم‌فکری مختص به اعضای درون سازمان نبوده و می‌تواند طیف وسیع‌تری از دیدگاه‌های متنوع و مختلف را شامل گردد. شایان‌ذکر است که پشتیبان نظری مرتبط با حوزه سؤال دوم پژوهش، بحث تحلیل هزینه و منفعت، تحلیل سیستم، تحقیق در عملیات و تحلیل سیاست در دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ در این حوزه (Capone & Williams, 2011) و نیز خطمشی‌گذاری مبتنی بر شواهد (OCED, 2020) می‌باشد و در ادامه به چند مورد از پشتیبان‌های تجربی این حوزه از سوال اشاره می‌گردد؛ از دید کاروالهو و همکارانش (2020) مراحل اساسی RIA شامل تجزیه و تحلیل سود و زیان، مشورت و هم‌فکری، نتیجه‌گیری و توصیه‌ها، اجرای برنامه، نظارت و ارزیابی طرح می‌باشد. از دید پژوهشگرانی همچون کوروفسکی و سزمانیس (2020)، تهیه RIA شامل شرح مشکلی است که باید مورد تنظیم‌گری قرار گیرد. به باور آنها، هدف از تهیه RIA (از طریق مقررات یا راه‌حل‌های جایگزین)، برآورد اثرات قابل‌توجه برای مصرف‌کنندگان، مشاغل و نیز سایر گروه‌های ذی‌نفع است. ترونکوزو (۲۰۲۰) یکی از فازهای اصلی تحلیل RIA را استفاده بالقوه از تجزیه و تحلیل و تعریف مسئله می‌داند. با نگاهی متفاوت کوآک (2017) فرایند RIA را شامل درک آن به‌عنوان یک سیستم حکمرانی، مراحل و رویکردها در فرایند تنظیم مقررات می‌داند که به دلیل بازتعریف رویه‌های اداری، مفهوم‌سازی مجدد RIA اجتناب‌ناپذیر است. یکی از ابتکارات پژوهش حاضر، طرح سؤالی انگیزشی (از نوع نتیجه‌ای و دستاوردی) بوده است با این عنوان که "اجرایی کردن چارچوب بومی‌سازی شده ارزیابی تأثیرات تنظیم‌گری در سازمان چه دستاوردهایی را

خواهد داشت؟". هدف اصلی از طرح این سؤال، شفاف سازی از نتایج و دستاوردهای احتمالی بوده که در صورت پیاده سازی و عملیاتی کردن چارچوب بومی سازی شده ارزیابی تأثیرات تنظیم گری در سازمان فرهنگی - ارزشی حاصل خواهد شد. پاسخ ها و یافته های منتج از طرح این سؤال می تواند به عنوان عاملی انگیزشی برای بدنه سازمان بالاخص مدیران رده بالا و تصمیم گیر ایفای نقش کند تا این ذینفعان و چهره های کلیدی با آگاهی بالقوه از نتایج امر، حمایت و همراهی بیشتری با استقرار چارچوب ارزیابی تأثیرات تنظیم گری داشته باشند. آنچه در میان پاسخ ها و اظهارات مصاحبه شوندگان حاصل شد، نشان از نتایج و دستاوردهایی متنوع از نظر ابعادی و نیز گسترده از نظر محیطی همچون؛ نتایج استقرار RIA برای سازمان، نتایج استقرار RIA برای جامعه مخاطبین و نتایج استقرار RIA برای آموزش عالی. لازم به ذکر است در بررسی و جستجوی انجام شده در خصوص ادبیات تجربی، پژوهشگر با پدیده بحث و بررسی پیرامون مزیت ها، دستاوردها و نتایج استقرار و به کارگیری چارچوب ارزیابی تأثیرات تنظیم گری در سازمان به صورت تفصیلی مواجه نشده و لذا یافته ها و نتایج این سؤال یکی از دستاوردهای خوب و کاربردی پژوهش حاضر نسبت به ادبیات تجربی می باشد که به صورت تفصیلی و شفاف به این موضوع پرداخته است. نهادینه سازی چارچوب بومی سازی شده ارزیابی تأثیرات تنظیم گری در سازمان با چه مکانیزم هایی انجام می گردد؟ یعنی باید بدانیم که آنچه تحت عنوان چارچوب ارزیابی تأثیرات تنظیم گری به دست آمده را چگونه باید در سازمان مورد مطالعه نهادینه نماییم. شایان ذکر است که پشتیبان نظری مرتبط با حوزه سؤال چهارم پژوهش، (OECD, 2008) می باشد. در خصوص نهادینه کردن RIA، پژوهشگران قبلی تا حدی بحث کرده اند. پشتیبان های تجربی این حوزه از سوال پژوهش در پژوهش های (Castro(2014)، Kamkhaji(2019)، Adelle(2015)، Jacobs(2004)، Shah(2018)، Kovac(2017) مورد اشاره بوده و در پژوهش حاضر نیز این فرایند در قالب دو بخش کلی یعنی عوامل درونی نهادینه سازی RIA و عوامل بیرونی نهادینه سازی RIA دسته بندی شده است.

پیشنهاد های کاربردی

بر اساس نتایج پژوهش، توصیه هایی می بایست ارائه گردد که قابلیت عملی شدن را در راستای پیاده سازی یافته های کلیدی پژوهش دارا باشد (Korb, 2013). در همین راستا و برای سازمان فرهنگی - ارزشی مورد مطالعه و نیز سایر سازمان های مشابه پیشنهادی عملی زیر بیان می گردد:

- همان طور که واضح و مبرهن بود، بحث الزامات و آماده سازی بستر سازمان برای پیاده سازی چارچوب استخراجی خیلی مهم است؛ بنابراین به مسئولین عالی رتبه سازمان پیشنهاد می گردد تا برای آماده سازی تک تک عوامل استخراج شده، ضمن حمایت معنوی، حمایت منابعی در ابعاد مختلف را نیز داشته باشند.

- بخش اعظمی از دستاوردهای ذکر شده برای پیاده سازی چارچوب مذکور نشان از آن دارد که بین این چارچوب و مقوله جذب و نگهداشت سرمایه انسانی سازمان می تواند رابطه مستقیم وجود داشته باشد و لذا توصیه می گردد مقدمات عملیاتی شدن چارچوب بومی سازی شده استخراجی را فراهم نمایند.

- یکی از مقوله های پرتکرار و مهم، آموزش می باشد. با توجه به اینکه لازمه پیاده سازی و اجرای چارچوب استخراجی همانا آشنایی و تسلط بر آن می باشد، اکیداً توصیه می گردد سازمان مورد مطالعه به دست اندرکاران احتمالی استقرار این چارچوب، مجوزهای لازم جهت برگزاری دوره ها و کارگاه های آموزشی برای بخش های مختلف سازمانی را داده و به منظور ضمانت اجرایی شدن این امر، حضور مخاطبین را در این دوره ها و کارگاه ها الزامی نمایند.

پیشنادهای کاربردی برای پژوهش‌های آینده

در عین حال که هر پژوهش برای مسئله پژوهش خویش؛ چند پاسخ مناسب فراهم می‌نمایند، اما به صورت هم‌زمان باعث گشوده شدن پای چند پرسش جدیدتر در حوزه مسئله محقق می‌شوند. پرسش‌هایی از این قبیل (Korb, 2013). در همین راستا و در خلال انجام پژوهش حاضر، ایده‌ها و سؤالات جدیدی برای پژوهشگر پدیدار شد از قبیل:

- پیشنهاد می‌گردد با توجه به نتایج استخراجی در این پژوهش، پرسشنامه‌ای با رعایت روش علمی، طراحی و در چند دانشگاه مورد آزمایش قرار گیرد تا مشخص شود که مدل ارائه شده به چه میزان در واقعیت عملی می‌باشد و در ضمن وضعیت دانشگاه‌ها از منظر عوامل استخراجی در چه وضعیتی قرار دارد؟ طراحی و اجرایی کردن پرسشنامه می‌تواند در مشخص شدن مولفه‌های ضعیف موثر باشد. با شناسایی موارد ضعف می‌توان به دنبال راهکارهای رفع آن بود و در صورتیکه آزمایش مذکور چندین مرتبه تکرار گردد، این حرکت معکوسی (استقرایی به قیاسی) باعث پخته‌تر شدن چارچوب ارائه شده در طول زمان خواهد شد.

- باتوجه به جامعیت پژوهش انجام گرفته در دو بخش بررسی الگوی جهان شمول از یک سو و نیز ارائه چارچوب بومی‌سازی شده متناسب با سازمان مورد مطالعه با ماهیت فرهنگی- ارزشی از سوی دیگر، پیشنهاد می‌گردد پژوهشگران در سازمان‌های مختلف، چارچوب جامع ارائه شده را با در نظر گرفتن ارزش‌های سازمانی و محیطی، به صورت بومی‌سازی شده مورد بررسی و در نهایت بهره‌برداری قرار دهند.

- بین بازه زمانی قبل و بعد از به کارگیری چارچوب بومی‌سازی شده در هر سازمان فرهنگی، مطالعه تطبیقی صورت گیرد تا میزان کارآمدی و مفید بودن این چارچوب مستدل بیان گردد.

- چارچوب بومی‌سازی شده ارائه شده را در سازمان‌های فرهنگی منتخب به عنوان پایلوت به اجرا درآورده و نتایج حاصل از اجرای آن بالاخص چالش‌های اجرایی آن را گزارش نمایند.

References

1. Aazami, A., Moghimi, S. M., & Nargesian, A. (2023). The framework of regulatory impact assessment with a meta-synthesis. *Organizational Culture Management*, 21(3), 205-219. doi: 10.22059/jomc.2023.351408.1008504 (in Persian).
2. Adelle, C., Weiland, S., Dick, J., Olivo, D.G., Marquardt, J., Rots, G., Wubbeke, J., & Zasada, I. (2016). Regulatory impact assessment: a survey of selected developing and emerging economies. *Public Money & Management*, 36(2), 89-96.
3. Alemanno, A. (2011). A meeting of minds on impact assessment. *European Public Law*, 17(3).
4. Alisherovna, S. S. (2023). ISSUES OF DEVELOPMENT OF REGULATORY IMPACT ASSESSMENT IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN. *International Journal of Law And Criminology*, 3(08), 50-55.
5. Brzęk, W. (2014). Regulation Impact Assessment (RIA) at Poland and at some EU countries. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 109, 45 – 50.
6. Bice, S., & Fischer, T. B. (2020). Impact assessment for the 21st century—what future?. *Impact assessment and project appraisal*, 38(2), 89-93.
7. Blatter, J., & Haverland, M. (2014). Case studies and (causal-) process tracing. In *Comparative policy studies: Conceptual and methodological challenges* (pp. 59-83). London: Palgrave Macmillan UK.
8. Carvalho, B., Marques, R. C., & Netto, O. C. (2017). Regulatory Impact Assessment (RIA): from the State of Art until Conceptual and Framework Proposal Model. *Contemporary Management*, 6(1), 111-126.
9. Carvalho, B., Rondon, R., & Marques, R. C. (2020). Better utility regulation through RIA? Merits and implications based on the Brazilian case. *Utilities Policy*, 64, 1-9.
10. Castro, C. M. D. (2014). Some aspects of implementing regulatory impact analysis in Brazil. *Revista de Administração Pública*, 48, 323-342.
11. Connelly, L. M. (2016). Trustworthiness in Qualitative Research. *Medsurg Nursing*, 25(6), 435-436.
12. Cooper, Linda. (2007). *Writing Science Articles*, Course Pack, McGill University.
13. Carvalho, B. E., Marques, R. C., & Netto, O. C. (2017). Delphi technique as a consultation method in regulatory impact assessment (RIA)—the Portuguese water sector. *Water Policy*, 19(3), 423-439.
14. Dvorak, J. (2015). The Lithuanian Government's Policy of Regulatory Impact Assessment. *Management and Business Administration, Central Europe*, 23(2), 129-146.
15. Drummond, J. R., & Radaelli, C. M. (2024). Behavioural Analysis and Regulatory Impact Assessment. *European Journal of Risk Regulation*, 1-16.
16. Emami Maybodi, R., & Azadani, M. (2020). Suggestions for Incorporating Evaluation of Policies, Acts and Regulations into the Decision-Making Process. *Iranian Journal of Public Policy*, 6(1), 325-349. doi: 10.22059/jppolicy.2020.76996 (in Persian).
17. Eisenhardt, K. M. & Graebner, M. E. (2007). Theory Building from Cases: Opportunities and Challenges. *The Academy of Management Journal*, 50(1)25-32.
18. Ellig, J., & Fike, R. (2016). Regulatory Process, Regulatory Reform, and the Quality of Regulatory Impact Analysis I. *Journal of Benefit-Cost Analysis*, 7(3), 523-559.

19. Harrison, H., Birks, M., Franklin, R., & Mills, J. (2017). Case Study Research: Foundations and Methodological Orientations. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 18(1), Art. 19, <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0114-fqs1701195>.
20. Hudson, B., Hunter, D., & Peckham, S. (2017). Policy failure and the policy-implementation gap: can policy support programs help? *POLICY DESIGN AND PRACTICE*, 2(1), 1–14.
21. Gehman, J., Glaser, V. L., Eisenhardt, K. M., Gioia, D., Langley, A., & Corley, K. G. (2018). Finding Theory–Method Fit: A Comparison of Three Qualitative Approaches to Theory Building. *Journal of Management Inquiry*, 27(3), 284–300. doi.org/10.1177/1056492617706029.
22. Jacobs, S. (2004). Regulatory impact assessment and the economic transition to markets. *Public Money & Management*, 24(5), 283-290.
23. Karimi, M., Cheshomi, A., & Cheshomi, M. (2016). The Impacts of Regulation Quality on the Development of Insurance Industry. *Monetary & Financial Economics*, 23(11), 167-191. doi: 10.22067/pm.v23i11.38277(in Persian).
24. Khan, J. (2021). European academic brain drain: A meta-synthesis. *European Journal of Education*, 56(2), 265-278.
25. Kai, P., & Feindt, P. H. (2015). Better Regulatory Impact Assessment: Making Behavioural Insights Work for the Commission's New Better Regulation Strategy. *European Journal of Risk Regulation*, 6(3), 361-368.
26. Kirkpatrick, C., & Parker, D. (2004). Regulatory impact assessment—an overview. *Public Money & Management*, 24(5), 267-270
27. Khademizadeh, S., Faraj Pahlou, A., & Mohammadi, Z. (2019). Relationship between Organizational Culture and Knowledge Management in Academic Libraries (Case Study: Shahid Chamran University of Ahvaz). *Scientific Journal of Strategic Management of Organizational Knowledge*, 2(3), 111-137(in Persian).
28. Merriam, S. B. (2009). *A Guide to Design and Implementation Revised and Expanded from Qualitative Research and Case Study Applications in Education*. San Francisco: Jossey-Bass.
29. Naumoska, J. T., & Rizankoska, J. (2020). ANNOYING BUZZERS OR PRODUCTIVE BEES? THE ROLE OF CIVIL SOCIETY ORGANIZATIONS IN THE POLICY MAKING PROCESSES IN NORTH MACEDONIA. *KNOWLEDGE- International Journal*, 38(5), 1049-1058.
30. OECD. (2020). *Ex Ante Regulatory Impact Assessment: Netherlands*. Paris: OECD. <http://www.oecd.org/termsandconditions>.
31. Pankovski, M. (2021). Governance versus Authoritarian Influence in the Western Balkans. *Policy Paper*, German Marshall Fund of the United States, 2-19.
32. Partidario, M. R. (2020). Transforming the capacity of impact assessment to address persistent global problems. *Impact Assessment and Project Appraisal*, 38(2), 146-150.
33. Reyhani Shukkat Abad, F., Hosseingholizadeh, R., & Khorakiyan, A. (2022). Investigating the Status of Knowledge Sharing and Its Relationship with Innovative Work Behavior of Employees (Case Study: Manufacturing Company). *Scientific Journal of Strategic Management of Organizational Knowledge*, 4(4), 67-110(in Persian).
34. Rahimi, A., Aliverdizadeh, H., & Mahmoudabadi, S. (2023). Investigating the effect of knowledge management on organizational agility with emphasis on the mediating role of organizational innovation (Case of study: defense project-oriented organizations). *Scientific Journal of Strategic Management of Organizational Knowledge*, 6(2), 21-52(in Persian).
35. Rashi, Y., Rashid, A., Warraich, M. A., Sabir, S. S., & Waseem, A. (2019). Case Study Method: A Step-by-Step Guide for Business Researchers. *International Journal of Qualitative Methods*, 18, 1–13.
36. Rissi, C., & Sager, F. (2013). Types of knowledge utilization of regulatory impact assessments: Evidence from Swiss policymaking. *Regulation & Governance*, 7(3), 348-364.
37. Sekaran, U., & Bougie, R. (2016). *Research methods for business: a skill-building approach* (Seventh Ed). United Kingdom: John Wiley & Sons.
38. Saunders, M. N. K., Lewis, P., & Thornhill, A. (2019). *Research methods for business students* (Eight Ed). Pearson education limited. (First published under the Pitman Publishing imprint in 1997).
39. Stake, R. E. (1995). *The art of case study research*. London: SAGE.
40. Sugi, L. (2023). Poverty in Golden Fishing: A Regulatory Impact Assessment of Fishermen Poverty in Indonesia. *Policy & Governance Review*, 7(1), 54-71.
41. Turgel, I. D., Panzabekova, A. Zh., & Symaniuk, N. V. (2020). ARRANGEMENT OF THE NATIONAL SYSTEMS OF REGULATORY IMPACT ASSESSMENT: EXPERIENCE OF RUSSIA, KAZAKHSTAN, AND UZBEKISTAN. *NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN*, 5(387), 208 – 218. doi.org/10.32014/2020.2518-1467.160.
42. Verleye, K. (2019). Designing, writing-up and reviewing case study research: an equifinality perspective. *Journal of Service Management*, 30(5), 549-576. doi.org/10.1108/JOSM-08-2019-0257.
43. Vliamos, S. (2024). Political economy and impact assessment. *Statute Law Review*, 45(1), hmae004.
44. Wiener, J. B. & Ribeiro, D. L. (2014). *Impact Assessment: Diffusion and Integration*. Duke Law School– August.
45. Yazan, B. (2015). Three approaches to case study methods in education: Yin, Merriam, and Stake. *The Qualitative Report*, 20(2), 134-152. Retrieved from www.nova.edu/ssss/QR/QR20/2/yazan1.pdf
46. Yin, R. K. (2018). *Case study research and applications: design and methods* (sixth Ed). Los Angeles: SAGE.